

fig til Fyldestgjørelsen af den kristelige Samsfundspligt til mildt og hærligt at tage sig af de Trængende og ved Siden deraf tillige af den borgerlige Kultur-Samsfunds-Pligt, man kunde vel egentlig kalde den Selvopholdelsespligt at behandle de uværdige Trængende med Alvor, ja med Stræng-
 hed. En Sondring imellem Værdighed og Uværdighed vil jo ganske vist blive meget vanskelig, naar begge skulle gaa ind under en og samme Fattigforsørgelse, hvorimod der — som jeg udtalte, — synes mig at være større Sandsynlighed for, at Maalet vil kunne naas, naar det frivillige Fattigvæsen tog sig af den ene Klasse og det offentlige Fattigvæsen kun af den anden. Jeg drifter mig imidlertid ikke til at følge Kommissionen. Jeg tror, at man snart vil komme til den Erfaring, at der vil være Mangel baade paa aandelige og paa materielle Kræfter til at gennemføre Kommissionens Forslag, og det navnlig i de mindre Kommuner. Jeg tror vel, at der i nogle Kommuner, — hvad ogsaa blev forudsat af det ærede Medlem for 8de Kreds (Brind-Seidelin) — vil findes Mænd, som med Sver og Lyft ville antage sig Opgaven, og som ville være i Stand til at udføre den; men jeg tror paa ingen Maade, at man tør gjøre Regning paa, at saadanne Mænd ville findes allevegne i tilstrækkeligt Tal og med tilstrækkelig Beredvillighed til at bringe det meget betydelige Offer af Kræfter, som udfordres til at gennemføre den. I endnu højere Grad tvivler jeg paa, at de tilstrækkelige materielle Midler ville komme tilstede, at de fornødne frivillige Penge-tilskud fra Kommunens Beboere ville komme tilstede, og det ikke mindst, fordi Befolkningen nu igennem et Par Generationer har værnnet sig til at se det offentlige Fattigvæsen tage sig af alle Fattige, idet det paa en Maade er traadt i Stedet for, hvad den Enkelte egentlig skyldte sin Næste som Barmhjertighedsgjerning. Dertil kommer, at Beredvilligheden til at yde Offre og Bidrag til det frivillige Fattigvæsen dog vistnok, naar man tager skyldigt Hensyn til den menneskelige Skæbnelighed, vil staa i et vist Forhold til, i hvilken Grad de frivillige Bidrag ville formindske de tvungne Tilskud til Kommunens Fattigvæsen; men naar man saaledes som Kommissionen har foreslaaet, og som ogsaa er optaget i Regjeringens Forslag, fastsætter Hødestedet som Forsørgelsessted, inddens de Fattiges Kasse, den frivillige Fattigforsørgelse, kommer til at holde sig udelukkende til Opholdsstedet, saa tror jeg, at det allerede derved er givet, at de Individuer, som disse to Forsørgelser ville komme til at virke paa, om ikke i det overveitende, saa dog i et meget stort Antal Tilfælde, ville blive ganske forskellige, og jeg vil dog henstille, om man tror, at Interessen i Kommunerne for ved frivillige Bidrag at fikre de Fattiges Kasse tilstrækkelige Midler lader sig opretholde — om overhovedet lader sig bringe tilveie — naar Kommunens Beboere se, at disse frivillige Bidrag

for en meget stor Del kun ville tjene til at fritage fremmede Kommuner for at overtage en Byrde, som ellers efter Loven vilde paahvoile dem. Jeg beklager, at jeg ikke tør følge Kommissionen, men jeg maa paa dette Punkt slutte mig til Regjeringens Forslag, og jeg ser i Øvrigt heller ikke rettere, end at dette ikke lægger nogen som helst Sindrang i Veien for, at den frivillige Fattigforsørgelse kan udvikle sig kraftig paa de Steder, hvor Betingelserne derfor ere tilstede, hvorimod man jo ikke uden Grund kan sige om Kommissionens Forslag, at denne Frivillighed kun er en Frivillighed med Modifikationer, idet Frivilligheden til at yde Bidrag egentlig skulde komme gjennem en Medynt med den Mishandling af de værdige Trængende, som vilde være en Følge af, at Frivilligheden ikke bragte sine Offre. Naar man ser hen til, hvor forskellige Forholdene ere i de forskellige Kommuner, tror jeg ogsaa, at det er ret godt, at der gives Frivilligheden det allerede nævnte Spillerum. Det kan jo ikke negtes, at der er en himmelvid Forskjel imellem Maaden, hvorpaa den private Godgjørenhed gjør sig gjældende i de mindre Kommuner og i de større. I de mindre Kommuner og navnlig i Landkommunerne kjendes i Reglen enhver Trængende personlig, eller, selv om han ikke i Trængstøbet kjendes, saa vil det dog være let for den beredvillige Giver et skaffe sig fuldtændige Oplysninger om alle de Forhold, som angaa ham, hvorimod det i de større Kommuner jo i Reglen langt fra er Tilfældet, at Giveren og Modtageren staa eller kunne staa i et saadant personligt Forhold til hinanden, og medens det altsaa i de større og største Kommuner er ganske naturligt at indskyde et Mellemled — man kalde det en Understøttelsesforening eller en Bestyrelse for de Fattiges Kasse — imellem Giveren og Modtageren, saa bliver dette ingenlunde saa naturligt i de mindre Kommuner, hvor det, som sagt, allerede bestaar et nærmere Forhold imellem Giveren og Modtageren. Jeg er ikke engang ganske vis paa, om man maatte ønske, at den ene Form for Gaven, den nemlig, hvor Gaven gives umiddelbart til den Trængende, blev afløst; af den anden Form i det Mindste kan den ganske sikkert ikke ønskes afløst i alle Tilfælde. Det forekommer mig, at den umiddelbare Gaven mere nærmer sig til, hvad jeg vil kalde Fuldbyrdselsen af den kristelige Pligt til i Gjærningen at vise Hærlighed til Næsten end denne Gaven paa Afstand gjennem et Medium, en Understøttelsesforening, hvor det egentlig kun kommer an paa at bringe et Pengeoffer.

Der er iblandt de nye Principer, som ere indførte i det foreliggende Lovforslag, et, som allerede har været omtalt af de ærede Talere, som have haft Ordet før mig, nemlig Principet om den ubøiede indbyrdes Forsørgelsespligt mellem en Familjes Medlemmer. Jeg ser i Øvrigt — dette indskyder jeg kun — ikke rettere,